

rende græsarealer og i reguleringen af hegning. Der har endvidere været en del kritiske kommentarer til den konkrete udformning af lovforslaget og bemærkningerne hertil. Som følge af tilkendegivelserne er der foretaget en række ændringer i forhold til det oprindelige forslag.

2. Fredningsinteresser

Blandt de inddigede marskområder ved det danske Vadehav har Tøndermarsken med sin store udstrækning, sin rige kulturhistorie, samt ikke mindst de enestående biologiske værdier, altid indtaget en særstilling. Der foreligger således for området i dette århundrede en række kulturhistoriske, naturgeografiske og geologiske beskrivelser.

Vadehavet og Tøndermarsken

Tøndermarskens naturværdier fungerer i et samspil med det nærliggende Vadehavs naturforhold.

Det europæiske Vadehav udgør i sin helhed et af de 4-5 mest værdifulde vådområder på jorden ifølge en vurdering foretaget af Den Internationale Naturbeskyttelsesunion (IUCN). Det meget produktive område har særlig betydning som opvækstplads for Nordsøens fiskeyngel, herunder for mange økonomisk vigtige arter, samt som levested og fødesøgningsområde for store koncentrationer af vandfugle både i yngletiden og i træktiderne samt i vinterhalvåret. Den danske del af Vadehavet er den mest naturprægede del af det samlede hollandsk-tysk-danske Vadehav.

Den danske del af Vadehavet er det vigtigste nationale opholdssted for mange svømmeænder og vadefugle samt visse andre vandfugle.

For flere af arterne er forlandsområderne, den inddigede marsk og de dertil knyttede vådområder vigtige fourageringsområder eller ynglepladser i forbindelse med tidevandssvingninger, døgnrytme eller særlige vejrforhold.

På grund af Vadehavets nationale og internationale betydning udstedte Miljøministeriet i 1982 i henhold til naturfredningslovens § 60 bekendtgørelse nr. 162 af 21. april 1982 om fredning af Vadehavet. Denne bekendtgørelse er afløst af bekendtgørelsenr. 382 af 15. juli 1985.

Efter bekendtgørelsen er den danske del af Vadehavet og den tilstødende del af Vesterhavet fredet som naturreservat. En del er tillige omfattet af Landbrugsministeriets bekendtgørelse af 5. juli 1984 om Vadehavet Vildtreservat som ændret ved bekendtgørelse af 21. august 1984.

Miljøministeriet har endvidere i 1983 på grund af Vadehavets store internationale betydning udpeget det som et EF-fuglebeskyttelsesområde i henhold til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet af 2. april 1979. Tilsvarende er området i 1983 blevet udpeget som et nationalt biologisk interesseområde, og det er i 1987 blevet omfattet af konventionen om vådområder af international betydning, navnlig som levesteder for vandfugle (Ramsar-konventionen).

Tøndermarsken er samtidig udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde, nationalt biologisk interesseområde og Ramsar-område, ligesom det er fremhævet som nationalt og internationalt bevaringsværdigt af såvel de regionale som de centrale myndigheder samt de større interesseorganisationer.

Den nedre del af Vidå-systemet

Vidåen, der gennemstrømmer de ydre koges centrale dele, er Danmarks tredjelængste vandløb og en af landets mest vandrige åer. Vandløbet er således det største, som udmunder i den danske del af Vadehavet. Da Vidåen har ligget vest for israndslinjen under den sidste istid, rummer den i lighed med de vestjyske åer en flora og fauna, der for flere arters vedkommende er ældre, end hvad der kendetegner de østdanske vandløb.

Inden inddigninger og etablering af sluseporte mod havet var åen i dette område et åbent, brakvandspræget æstuarium (tragtformet udmunding), udsat for betydelige vandstandssvingninger forårsaget af tidevand og stormfloder.

Efter etableringen af Højer sluse i 1861 og senere Vidå-slusen i 1980 har den nedre del af Vidåen i varierende omfang – især efter Tøndermarskens afvanding – dagligt været udsat for vandstandssvingninger på grund af opstuvninger i forbindelse med sluseportenes lukning under højvande i Vadehavet. Disse daglige vandstandssvingninger, som er af størrelsesordenen 5-10 cm eller mere, samt de større vandstandssvingninger mellem ådigerne i forbindelse med længere lukning af havslusen (under ekstraordinære højvande, især i vinterhalvåret) har ifølge de foreliggende biologiske undersøgelser stor betydning for udbredelsen og mængden af bl.a. lavere ferskvandsdyr (insekter, snegle m.fl.) og planter. Specielt i Magisterkog har plante- og dyresamfund en særpræget mosaikagtig struktur og en produktivitet og et individtal, der er enestående i Danmark og formentlig i det samlede Vadehavsområde. Det skønnes derfor at være af den allerstørste betydning at bevare de hidtidige vand-